

UDRŽATEĽNÁ ARCHITEKTÚRA - MISSION (IM)POSSIBLE?

Ing. Ľubica Šimkovicová,
Inštitút pre energeticky pasívne domy
Foto: archív autorky

Zaujímalo ma, ako túto misiu vidia architekti, ktorí absolvovali náš seminár „Navrhovanie pasívnych domov“, ktorý doposiaľ absolvovalo takmer 200 profesionálov. Od roku 2010 školíme nielen architektov, ale aj stavebných inžinierov či záujemcov o pasívne domy a udržiateľnú architektúru. Desiatdňové školenie je nabité množstvom informácií a poskytuje komplexný pohľad na navrhovanie úsporných budov, riešenie jednotlivých detailov, energetický koncept, integrované navrhovanie, ale taktiež zmysel a dôležitosť takéhoto prístupu k navrhovaniu budov.

Položila som našim absolventom tri jednoduché otázky, na ktoré však odpovedať nie je celkom jednoduché:

1. *Myslíte si, že sa v súčasnosti na Slovensku navrhuje udržiateľná architektúra?*
2. *Požadujú vaši klienti pasívny štandard, alebo aspoň energeticky efektívnu stavbu?*
3. *Keď sa pozriete späť na svoju tvorbu, znamenalo pre vás absolvovanie semináru iEPD „zmenu smeru“?*

Tu sú odpovede niektorých našich absolventov:

Ing. arch. Rastislav Maličský

1. Myslím si, že v porovnaní s inými krajinami minimálne.
2. Bohužiaľ skôr výnimočne, respektíve ak aj naprojektujeme dom v pasívnom štandarde, počas realizácie ho investor zmení z dôvodu finančnej a technickej náročnosti, pretože je málo motivovaný, ho aj zrealizovať v pasíve...
3. Nenazval by som to „úplnou zmenou smeru“, ale skôr o lepšom zorientovaní sa a nájdení si „pevných bodov, pri ceste“...

Ing. arch. Mário Budinský

1. Myslím si, že nie. Udržiateľnú architektúru stavia stále len malé množstvo stavebníkov.
2. Primárne nepožadujú, ale po prvých

konzultáciách a odporúčaniach architektov sa nebránia tomu, aby sme ich budúci objekt navrhli energeticky optimálnejšie než je bežná stavebná prax.

3. Keď sa pozriem na svoju tvorbu späť, tak absolvovanie semináru iEPD určite znamenalo zmenu smeru, smerom k väčšiemu dôrazu na to, že architektúra a stavba nie je len o vizuálnom tvare, ale aj o vnútornom energetickom usporiadaní a riešení stavby. Sú to na prvý pohľad neviditeľné, ale dôležité zložky architektúry, ktoré by sme mali brať do úvahy, keď nechceme zostať len na povrchu, ale ísť aj viac do hĺbky. A v chápaní širších súvislostí energeticky šetriť našu planétu a životné prostredie.

Ing. arch. Michal Paulišin

1. Myslím si, že sa na Slovensku navrhuje veľmi málo udržiateľnej architektúry. Je na to prostý dôvod. Ľudia neberú architekta ako človeka, ktorý im chce pomôcť, ale je to skôr to staré známe slovenské „čo Slovák to architekt“. Druhý dôvod je, že ľudia chcú bývať v zámkoch, ale majú financie iba na záhradný domček. A ak už si môžu dovoliť priemerne veľký dom, tak ich nezmyselné požiadavky sa niekedy veľmi ťažko vyracajú. Problematika je široká a asi je málo správnej osvety o udržiateľnej a ekologickej architektúre.

2. Nadviažem na predchádzajúcu odpoveď. Klienti väčšinou preferujú veľký dom za čo najmenej peňazí, iba málokoho osloví koncept, ktorý im ako architekt ponúkam. Do pasívneho štandardu sa snažím uviesť každého klienta, no žiaľ skončíme pri nedostatku financií. Aktuálne stavíme dom v Malej Dedinke, kde sme klienta dokázali presvedčiť na vyšší štandard a energetickejšiu stavbu. Uvidíme, aká bude realita po dokončení.
3. Absolvovanie semináru iEPD znamenalo ani nie tak zmenu smeru, ako skôr rozšírenie vedomostí. Ja, ako absolvent FA STU, som išiel do praxe s tým, že by som rád projektoval pasívne domy, no všetko je to o klientoch a hlavne o ich otvorenosti k takémuto riešeniu.

Ing. arch. Daniel Bizoň

1. Myslím si, že v žiadnom prípade sa to nedá povedať o väčšine realizovaných stavieb. Takýmto pomenovaním by sa dali označiť niektoré rodinné domy, kde osvietený investor realizuje dom, ktorý je kvalitný a má čo najmenší vplyv na životné prostredie pri výstavbe a pri prevádzke. Takých rodinných domov, čo sa k tomu približujú, je odhadujem maximálne 5 % z realizovaných stavieb. Horšie je to pri väčších stavbách a verejných zákazkách. Príkladom je pre mňa aj posledná

Obr. 1 Daniel Bizon: Rodinný dom na Záhorí

výzva na čerpanie prostriedkov zo zdrojov Európskej únie „Zníženie energetickej náročnosti verejných budov“, ktorá v princípe nastavovala prísne a kvalitné kritériá na komplexnú obnovu budov tak, aby bola výrazne znížená ich energetická náročnosť. Mohli sme sledovať pri niektorých projektoch snahu zúčastnených strán, nie ako urobiť projekt čo najlepšie a najefektívnejšie, ale ako narábať s číslami, aby to nejako vyšlo. A keďže my projektanti veľmi nemôžeme ísť nad rámec súťažných podmienok projektu, kľúčovým sa javí rozhladenosť a informovanosť zástupcov verejnej správy, ktorý tieto podmienky nastavujú. Čo ma teší, aj tu existujú pozitívne výnimky.

2. Väčšina našich klientov, ktorí majú záujem o rodinný dom, chce energeticky

efektívny dom. Prevažná väčšina klientov má predstavu o základných princípoch a netreba veľa vysvetľovať. Niekedy sa aj ja niečo nové od nich naučím. Najradšej som, keď má klient záujem navyše ešte aj o dom z prírodných materiálov.

3. Nemyslím si, že zmenu smeru, lebo mňa už na škole priťahovali prírodné materiály a neskôr aj energeticky úsporná výstavba. V každom prípade som si prehľbil znalosti a bol som skutočne prekvapený, ako málo som o tejto problematike do absolvovania semináru vedel, hoci som sa považoval za „odborníka“, ktorý problematike rozumie. Seminár mi pomohol nielen veľmi poctivo sa zaoberať detailmi na dome, obálkou domu, tepelnými mostmi, inštaláciami, a podobne, ale tiež vidieť výstavbu aj v širšom kontexte,

napríklad dopadov na životné prostredie, teda to čomu sa hovorí „udržateľná výstavba“.

Všetky zmeny vedú k lepšiemu

Zmena prístupu k navrhovaniu budov s požiadavkou dosiahnutia kategórie A0 je nevyhnutná! Seminár iEPD je výbornou príležitosťou načerpať nové informácie, ktoré sú potrebné pri návrhu a výstavbe, ale aj rekonštrukciách budov. Vyššie uvedené „príbehy“ sú toho dôkazom. ❖

Pripravuje Inštitút pre energeticky pasívne domy (www.iepd.sk) a „Architektúra 2020“ – výskumné a školiace centrum udržateľnej a efektívnej architektúry (fa.stuba.sk/a2k20).

Obr. 2 Mária Budinský: Rodinný dom v Marianke

